

2019

NATIONAL UDDANNELSESORDNING

Specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje

Godkendt af
Sundhedsstyrelsen
15. januar 2019

Indholdsfortegnelse

1. Grundlag for specialuddannelsen.....	4
2. Formål	4
3. Intensivsygeplejerskens ansvars- og funktionsområde.....	4
3.1 Mål for specialuddannelsen	4
4. Uddannelsens struktur	5
4.1 Regionernes forpligtelse i forhold til specialuddannelsen.....	5
4.2 Adgangsbetingelser.....	5
4.3 Ansættelsesforhold.....	5
4.4 Ferie.....	6
4.5 Fravær.....	6
4.6 Varighed.....	6
4.7 Skematisk oversigt over uddannelsesforløb for specialuddannelsen i intensiv sygepleje.....	7
5. Uddannelsens teoretiske referenceramme.....	8
5.1 SOLO-taksonomien.....	8
5.2 Bjørks model for praktisk færdighedsudøvelse	9
5.3 Den pædagogiske refleksionsmodel.....	10
5.4 Læringsmiljø.....	11
5.4.1 Supervision og vejledning	11
6. Indhold og læringsmål.....	13
6.1 Introduktionsdel	13
6.2 1. kliniske uddannelsesdel.....	16
6.2.1 Teorimoduler.....	18
6.2.2 Ekstern klinisk periode i opvågningsafsnit.....	20
6.3 2. kliniske uddannelsesdel.....	21
6.3.1 Ekstern klinisk uddannelse i andet intensivt afsnit.....	24
6.3.2 Ekstern klinisk uddannelse på valgfrit uddannelsessted.....	25
7. Eksterne prøver, opgave og bedømmelser i uddannelsen	27
7.1 Teoretisk prøve	27
7.2 Afsluttende skriftlig opgave.....	29
8. Bedømmelse af kliniske uddannelsesdele og -perioder.....	29
8.1 Oversigt over samtaler, evalueringer, formidlingsøvelse og prøver i uddannelsen.....	30
9. Bevis & titel	31
10. Merit.....	31
11. Anerkendelse for udenlandske intensivsygeplejersker	32
12. Uddannelsens ansvarsområde.....	32
12.1 Krav til kliniske uddannelsesafsnit	32

12.2 Kvalifikationskrav til undervisere ved teoriuddannelsen	33
12.3 Kvalifikationskrav til uddannelseskonsulent ved teoristedet	33
12.4 Kvalifikationskrav til uddannelsesansvarlig sygeplejerske.....	33
12.5 Kvalifikationskrav til klinisk vejleder	34
12.6 Kvalifikationskrav til opgavevejleder	34
12.7 Kvalifikationskrav til censor.....	34
13. Specialuddannelsesrådet.....	34
14. Klageadgang og tilsyn.....	35
14.1 Klage over skriftlige summative evalueringer	35
14.2 Klage over teoriprøven	35
14.3 Klage over bedømmelse af den afsluttende skriftlige opgave	36
15. Referenceliste	37
16. Bilagsfortegnelse	38

1. Grundlag for specialuddannelsen

Uddannelsesordningen vedrører specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje og er udarbejdet og tilrettelagt med udgangspunkt i bekendtgørelse BEK nr 396 af 07/04/2017 om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje, Sundheds- og Ældreministeriet, 7. april 2017, herefter bekendtgørelsen.

Sygeplejersken omtales i uddannelsesordningen som nedenstående:

- I introduktionsdelen: sygeplejerske
- Under uddannelsen: kursist
- Efter endt uddannelse: intensivsygeplejerske

2. Formål

Formålet med specialuddannelsen i intensiv sygepleje er, at sygeplejersken udvider sin faglige viden, færdigheder og kompetencer med henblik på at varetage funktionsområdet for en specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje.

De faglige kompetencer indebærer, at intensivsygeplejersken besidder omfattende teoretisk viden og kliniske færdigheder. Intensivsygeplejersken skal være i stand til at yde sygepleje til intensive komplekse patienter, drage omsorg for pårørende og indgå i et tværprofessionelt samarbejde omkring observation og behandling af den intensive patient. Ligeledes skal intensivsygeplejersken på baggrund af sine faglige kompetencer medvirke til at skabe udvikling indenfor intensiv sygepleje.

3. Intensivsygeplejerskens ansvars- og funktionsområde

Intensivsygeplejersken er ansvarlig for sin virksomhedsudøvelse i henhold til sin autorisation som sygeplejerske, jf. lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed.

Funktionsområdet for en intensivsygeplejerske omfatter, at sygeplejersken på videregående niveau har viden, færdighed og kompetencer inden for:

- Klinisk intensiv sygepleje
- Kvalitetsudvikling, undervisning og vejledning
- Tværprofessionel og tværsektoriel koordinering og samarbejde

3.1 Mål for specialuddannelsen

- Kursisten erhverver sig overblik over og sikkerhed i at varetage funktionsområdet på intensivafdelinger inden for intensiv- og postoperativ sygepleje
- Kursisten skal selvstændigt kunne identificere, planlægge, udføre og evaluere intensiv sygepleje til kritisk syge patienter i alle aldersgrupper med akutte og ofte uforudsigelige plejebehov
- Kursisten skal kunne anvende relevante teorier og metoder til vurdering af og refleksion over den kritisk syge patient

- Kursisten skal have omfattende viden om sygdomslære, farmakologi og tekniske færdigheder fra det medicinske område
- Kursisten skal kunne formidle sin viden og færdigheder om intensiv sygepleje samt kvalitetsudvikle og samarbejde internt og eksternt
- Kursisten skal medvirke til at skabe helhed i patientforløbene, herunder tidlig opsporing af og forebyggelse af kritisk sygdom hos patienter udenfor intensivt afsnit og opfølgning efter kritisk sygdom

4. Uddannelsens struktur

4.1 Regionernes forpligtelse i forhold til specialuddannelsen

Ifølge § 19 i bekendtgørelsen iværksætter og udbyder regionerne specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje. Regionerne indstiller godkendte kliniske og teoretiske uddannelsessteder til Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje.

Omkostninger forbundet med intensiv specialuddannelse afholdes af regionerne.

4.2 Adgangsbetingelser

Adgang til specialuddannelsen er jf. bekendtgørelsen § 3:

- Bestået dansk eller udenlandsk eksamen i sygepleje på bachelorniveau eller eksamen i sygepleje suppleret med videnskabsteori og – metode på diplomniveau.
- Dansk autorisation som sygeplejerske.
- Mindst 2 års fuldtids erhvervs erfaring som sygeplejerske eller tidsmæssigt tilsvarende. Heraf minimum 1½ år fra somatiske sygehusafdelinger.
- Gennemført 6 måneders introduktionsansættelse i et intensivt afsnit

Såfremt kursisten de seneste 2 år forud for påbegyndelse af uddannelsen har haft ansættelse i et godkendt hoveduddannelsessted, kan Specialuddannelsesrådet dispensere fra 6 måneders introduktionsdel på et intensivt afsnit (jf. meddelelse fra Sundhedsstyrelsen 9. marts 2009). Se bilag 1 og 1A.

4.3 Ansættelsesforhold

Sygeplejersken skal ansættes på hoveduddannelsesstedet efter overenskomstmæssige forhold:

- Uddannelsen gennemføres som udgangspunkt i en fuldtidsansættelse med 1½ årig aftale om deltagelse i teoriundervisning og systematisk klinisk uddannelse.
- En deltidsansættelse på minimum 30 timer/uge. I så fald forlænges den kliniske uddannelse svarende til, at uddannelsen er gennemgået på fuldtid. Se bilag 2 og 2A.
- De eksterne kliniske uddannelsesperioder finder sted som fuldtidsansættelser

Hoveduddannelsesstedet skal være et af Specialuddannelsesrådets uddannelsesgodkendte intensive afsnit. Se gældende kriterier for godkendelse af hoveduddannelsessted. Se bilag 3.

Ud fra et læringsmæssigt sigte skal hovedvægten være i dagtiden (kl. 7-19) alle ugens dage i alle kliniske perioder.

4.4 Ferie

Ferie planlægges under hensyntagen til uddannelsesforløbet. Der kan ikke afholdes ferie på teori-modulerne og under eksterne kliniske uddannelsesperioder.

4.5 Fravær

Følgende fraværsregler er gældende:

Teorimodulerne:

Det maksimale fravær må være 21 timer. Såfremt det overstiges, sker der en individuel vurdering mellem uddannelseskonsulenten for teoristedet og leder og uddannelsesansvarlige i kursistens hoveduddannelsessted.

Fravær eksternt klinisk uddannelse:

Ved klinisk uddannelse på 2 uger i opvågningsafsnittet må det maksimale fravær være 4 timer.

Ved klinisk uddannelse i valgfri periode på 4 uger må det maksimale fravær være 8 timer.

Ved klinisk uddannelse i andet intensivt afsnit på 6 uger må det maksimale fravær være 12 timer.

Såfremt fraværet overstiger ovenstående, forlænges uddannelsesperioden svarende til fraværet på henholdsvis 1. og 2. del. Uddannelsens 1. del færdiggøres før start på 2. del.

Det maksimale fravær fra klinisk uddannelse må samlet være 148 timer. Ved fravær udover de 148 timer eller afbrydelse af uddannelsesforløbet på grund af længerevarende sygdom eller graviditet/fødsel/barsel, forlænges uddannelsen svarende til den samlede fraværsperiode.

4.6 Varighed

Uddannelsen er en 1½ årig specialuddannelse på fuld tid svarende til 90 ECTS-point.

Uddannelsen er en kombination af teori og klinisk praksis og der indgås aftale med hoveduddannelsesstedet om deltagelse i teoriundervisning og en systematisk klinisk uddannelse.

Uddannelsen skal senest være afsluttet inden for 4 år efter påbegyndelse. Fraregnet er barsel og eventuelt retsbaseret orlov.

4.7 Skematisk oversigt over uddannelsesforløb for specialuddannelsen i intensiv sygepleje

	Introduktionsdel = 6 måneder	1. del = 9 måneder 45 ECTS	2. del = 9 måneder 45 ECTS			
	Grundlæggende intensiv sygepleje – introduktion		Den intensive patient og dennes pårørende	Klinisk intensiv sygepleje	Undervisning og vejledning	Tværfaglig og tværsektoriel koordinering og samarbejde
Klinisk uddannelse	Klinisk uddannelse - hoveduddannelsesstedet	Påbegyndelse af specialuddannelsen i intensiv sygepleje	Klinisk uddannelse - hoveduddannelsesstedet (31 ECTS) Ekstern klinisk uddannelse i opvågning 2-6 uger* (3 ECTS)	Klinisk uddannelse – hoveduddannelsesstedet (20 ECTS) Ekstern klinisk uddannelse i andet intensivt afsnit: 6 uger (9 ECTS) Valgfri ekstern klinisk uddannelse: maksimum 4 uger* (6 ECTS)		
Læringsmål	Introduktion til det intensive funktionsområde		Erhverver indsigt i og overblik over teoretiske forudsætninger for intensiv sygepleje og får mulighed for at bearbejde sin viden ifm varetagelse af en række kliniske opgaver. Tilegner sig yderligere viden, færdigheder og kompetencer inden for postoperativ sygepleje.	Videreudvikler viden, færdigheder og kompetencer inden for funktionsområdet. Erhverver viden om og aktivt bidrager til patientens rehabilitering ifm kritisk sygdom.	Videreudvikler viden, færdigheder og kompetencer inden for funktionsområdet. Opnår kompetencer til at formidle viden og færdigheder til kollegaer og uddannelsessøgende. Opnår kompetencer til at deltage i behandlings- og plejeforløb.	Videreudvikler viden, færdigheder og kompetencer inden for funktionsområdet. Internt og eksternt samarbejde Medvirke til at skabe helheden i patientforløbene, herunder tidlig opsporing og forebyggelse af kritisk sygdom hos patienter uden for intensivt afsnit og opfølgning efter kritisk sygdom
Vejledning	Vejledning ved klinisk vejleder 50 timer		Vejledning ved klinisk vejleder 50 timer	Vejledning ved klinisk vejleder: 50 timer		
Teori i klinisk uddannelse	Teoretisk undervisning svarende til minimum 50 timer		Teoretisk undervisning svarende til minimum 50 timer	Teoretisk undervisning svarende til minimum 50 timer		
Teorimoduler			Teorimoduler svarende til ca. 210 timer (11 ECTS)			
Intern evaluering	Opfyldelse af læringsmål		Opfyldelse af læringsmål	Opfyldelse af læringsmål Formidlingsøvelse		
Eksterne vurderinger			Teoriprøve bestående af: Multiple choice Sygeplejecase	Skriftlig afsluttende opgave (10 ECTS)		

*Opvågning minimum 2 uger på godkendt opvågningsafsnit. Eventuelt resterende 4 uger valgfrie kan finde sted på et af regionen godkendt uddannelsessted

5. Uddannelsens teoretiske referenceramme

Med udgangspunkt i bekendtgørelsen (1) og kvalifikationsrammen for livslang læring (2), formuleres målene i uddannelsesordningen som det læringsudbytte, færdiguddannede intensivsygeplejersker skal have opnået ved afsluttet uddannelse. Læringsudbyttet inddeles i tre overordnede kategorier:

- **Viden** angiver viden og forståelse om et emne
- **Færdigheder** angiver, hvad en person kan gøre eller udføre
- **Kompetencer** handler om ansvar og selvstændighed og angiver evnen til på eget initiativ at anvende viden og færdigheder i en arbejdssituation eller i studiemæssig sammenhæng (2)

Samspillet mellem teori og klinisk uddannelse er forudsætningen for kursistens udvikling af viden, færdigheder og kompetencer.

Gennem deltagelse i klinisk praksis understøttes kursistens læring i forskellige sammenhænge, hvilket fremmer transfer mellem læringen i det kliniske og det teoretiske rum (3).

SOLO-taksonomien (Structure of the Observed Learning Outcome) og Bjørks model for praktisk færdighedsudøvelse er validerede som redskaber til at evaluere læringsmålene (4, 5). Med udgangspunkt i SOLO og Bjørk er der udarbejdet skematiske oversigter indeholdende læringsmål for henholdsvis introduktionsperioden, 1. kliniske uddannelsesdel indeholdende teorimoduler og klinisk periode i opvågning og 2. kliniske uddannelsesdel indeholdende klinisk periode i andet intensivt afsnit og valgfri klinisk periode i andet afsnit.

5.1 SOLO-taksonomien

SOLO er en enkel, pålidelig og systematisk metode til at beskrive, hvordan kognition og viden progredierer gennem uddannelsen hos den enkelte kursist.

SOLO-taksonomien anvendes til beskrivelse af læringsmålene for viden i den kliniske del og for alle læringsmål på teorimodulerne.

Taksonomien opererer med to overordnede kategorier - en kvantitativ og en kvalitativ. Dette giver mulighed for at skelne mellem de elementer af studiet, som overvejende bygger på akkumulation af viden og en kvalitativ læringsfase, som indikerer en stigende grad af integrering af detaljer i forhold til et anvendelsesaspekt. Der er i alt tale om 5 niveauer, der kan synliggøre en overordnet progression gennem uddannelsesforløbet og/eller modulforløbet. SOLO-taksonomien baserer sig på den opfattelse, at det at *vide mere* ikke handler om merviden forstået som et kvantitativt anliggende, men at anvende viden i komplekse sammenhænge - beskrevet i kvalitative termer (4, 6).

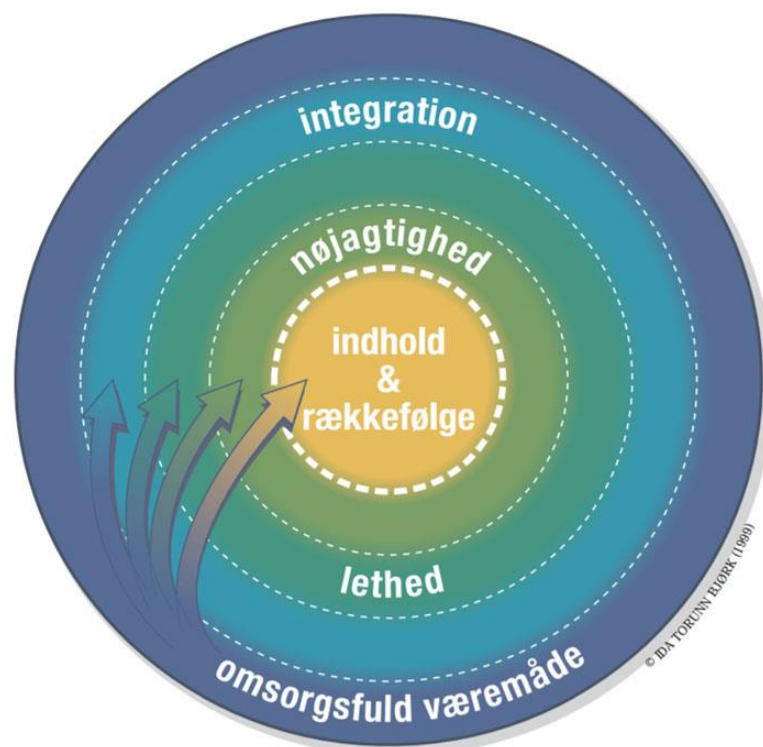
5.2 Bjørks model for praktisk færdighedsudøvelse

Den norske sygeplejeforsker Ida Torunn Bjørk har i samarbejde med Marit Kirkevold udviklet en model over kliniske færdigheder. Modellen består af seks kategorier, som tilsammen indfanger det centrale i alle praktiske sygeplejehandlinger.

Kategorierne er: Indhold, rækkefølge, nøjagtighed, lethed, integration og omsorgsfuld væremåde. Kvalitet i en handling afspejler sig i opmærksomhed på de seks kategorier og vægtningen mellem dem i den konkrete plejesituation. Alle kategorier er altid i spil i en sygeplejehandling, og praktisk handlekompetence har betydning for, at den færdiguddannede kan opnå professionel sikkerhed og dermed drage omsorg for patienternes sikkerhed og velvære.

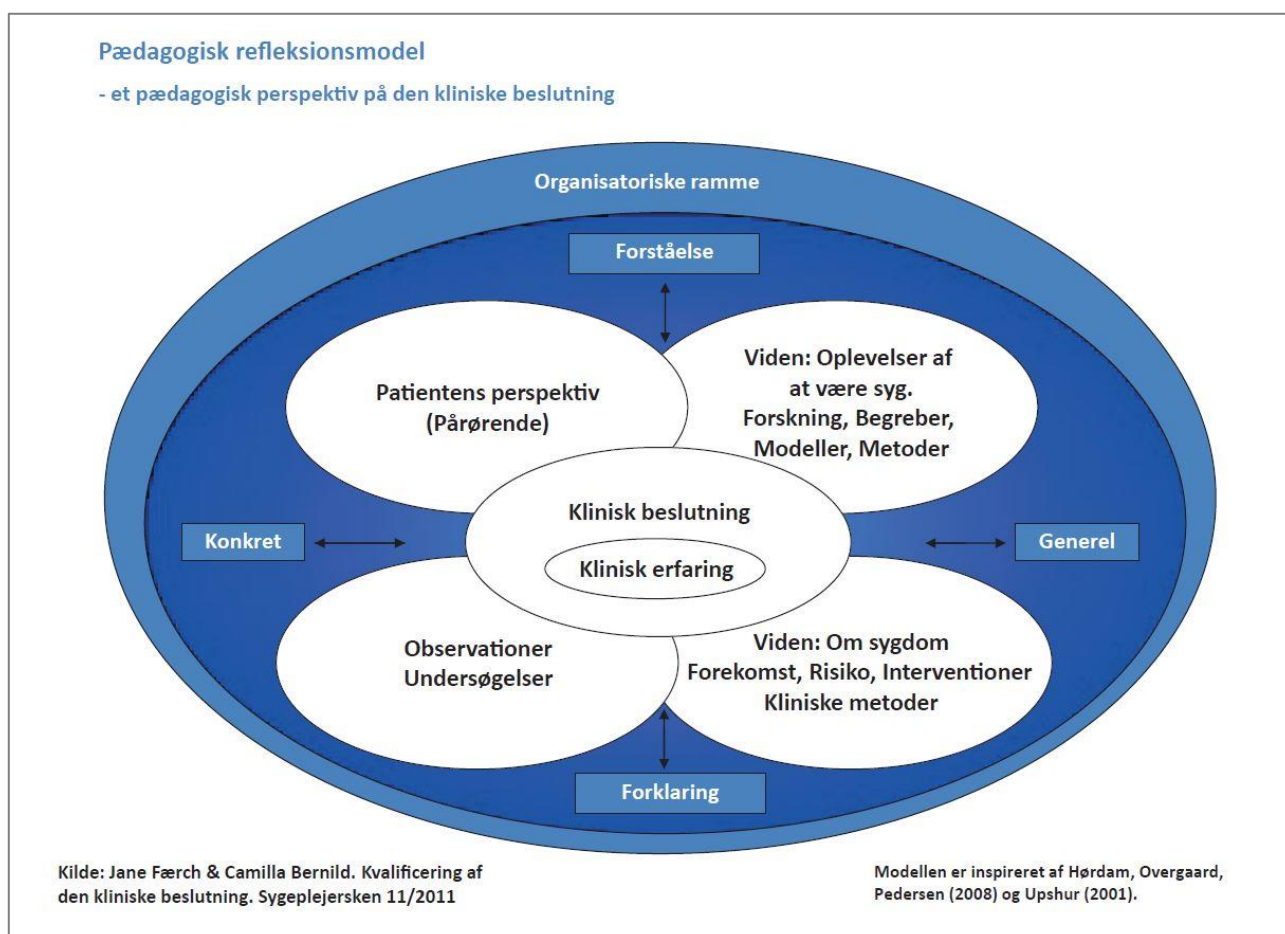
- Modellen bidrager under uddannelsen til et fælles sprog og synliggør kvaliteten i kursistens praktiske sygepleje samt synliggør kompleksiteten i kursistens praktiske færdigheder.
- Modellen skal understøtte kursistens progression i uddannelsesforløbet.
- Modellen anvendes til at evaluere kursistens opnåede kompetenceniveau i forhold til praktiske færdigheder.

Ved evaluering af kursistens kompetenceniveau forholder man sig til, om sygeplejen kan udføres under vejledning med en vis sikkerhed eller selvstændigt i forhold til kategorierne indhold og rækkefølge, nøjagtighed, lethed, integration, omsorgsfuld væremåde (5, 7, 8).

5.3 Den pædagogiske refleksionsmodel

Viden, færdigheder og kompetencer udvikles ved målrettet at undersøge forhold i egen praksis. Udvikling af kompetencer kan ske gennem mundtlig og skriftlig refleksion over klinisk praksis (4, 9). Den pædagogiske refleksionsmodel har særligt fokus på inddragelse af patientens perspektiv, integrering af forskning og bevidst kendskab til de organisatoriske rammer (10). I uddannelsesforløbet anvendes modellen især under vejledningen. Den udfordrer kursistens tilegnede viden og styrker hermed grundlaget for kursistens kliniske beslutningstagen, færdigheder og kompetencer (10).

Modellen går ud på, at en klinisk beslutning eller en potentiel klinisk beslutning analyseres og drøftes ved brug af modellens vidensformer. Processen finder enten sted i en aftalt vejledningssituation eller i en ad hoc situation, hvor klinisk vejleder og kursisten vurderer et behov for vejledning til kliniske beslutninger. I vejledningen trækkes der eksplicit på forskningsbaseret viden og kursistens erfaringer, der integreres med patientens perspektiv og de organisatoriske rammer, så der skabes grobund for individuel sygepleje. Resultatet bliver etiske og kvalificerede kliniske beslutninger, hvor kundskaber og færdigheder integreres ud fra den enkelte patients problemer, krav, ressourcer og begrænsninger. Modellen er således velegnet til at styrke kursistens kompetencer til at tage udgangspunkt i den intensive patients situation, styrke de analytiske kompetencer og kompetencer til refleksion samt evnen til at argumentere fagligt og sagligt for sine valg.

I vejledningssituationen forstyrres og udfordres kursisten, og klinisk vejleder intervenserer med spørgsmål og teori, der kan understøtte proaktiv refleksion, så det bliver muligt at lære og konstruere samt teste nye forståelser og handlinger. Det kan eksempelvis gøres med spørgsmål som:

- Hvad ved vi om situationen set ud fra patientens perspektiv?
- Hvordan indgår denne viden i den kliniske beslutning?
- Hvad siger forskningen om dette?
- Hvilken konsekvens kan det få for din beslutning, når du inddrager denne viden?
- Hvilken viden ligger til grund for den beslutning? (10)

5.4 Læringsmiljø

Kursisten skal sikres systematisk vejledning svarende til minimum 100 timer i den kliniske del af uddannelsen ifølge bekendtgørelsen.

På vejledningsdage i 1. uddannelsesdel vil kursist og klinisk vejleder primært arbejde med at internalisere ny teoretisk og praksisbaseret viden og erfaring. Arbejdet med at skabe transfer for kursisten mellem den teoretiske viden og den kliniske praksis og dermed udvikle kompetencer forudsætter systematisk træning i praksis samt refleksion over såvel teori som praksis (11).

I 2. uddannelsesdel vil kursist og klinisk vejleder på vejledningsdagene arbejde med refleksion relateret til de komplekse og kritiske praksissituationer og udvikling af professionelle handlekompetencer og dermed professionel identitetsdannelse (11).

Kursisten deltager i teoretisk uddannelse svarende til 100 timer i den kliniske del af uddannelsen ifølge bekendtgørelsen. Teoretisk undervisning finder ikke sted i forbindelse med patientplejen, men er en teoretisk fordybelse i væsentlige problemstillinger indenfor intensiv pleje og behandling.

5.4.1 Supervision og vejledning

Begrebet supervision anvendes om den form for vejledning, som kursisten skal have adgang til hver dag. Uddannelsen til intensivsygeplejerske finder i høj grad sted gennem arbejde i praksis, hvor kursisten varetager pleje og uddelegeret behandling af kritisk syge patienter med komplekse problemstillinger. Derfor skal kursisten altid have adgang til supervision af en erfaren kollega omkring aktuelle kliniske problemstillinger.

Begrebet vejledning anvendes om den systematiske vejledning, der finder sted på de obligatoriske vejledningsdage med klinisk vejleder gennem uddannelsen. Formålet med systematisk vejledning er at sikre, at kursisten arbejder med og tilegner sig ny teoretisk og praktisk viden gennem hele uddannelsen. Kursisten arbejder med stigende komplekse problemstillinger og avanceret pleje samt uddelegeret behandling af den intensive patient og tilegner sig dermed erfaringer, der samlet bidrager til at udvikle kompetencer svarende til målene for specialuddannelsen.

I forbindelse med vejledningsdagene skal kursisten have mulighed for sammen med klinisk vejleder at arbejde reflektivt med på forhånd aftalte problemstillinger, inklusiv de obligatoriske formative evalueringer, men også at anvende de aktuelle kliniske problemstillinger til ikke på forhånd aftalte refleksion- og vejledningssituationer. Formativ evaluering er et pædagogisk redskab, der har fokus på lære- og udviklingsprocesser, og som anvendes til at sikre kursisten løbende feedback. Hensigten med formativ evaluering er at afdække kursistens kompetenceniveau samt at planlægge den videre læringsstrategi og kompetenceudvikling (12, 13).

For at udvikle professionel kompetence skal man kunne omsætte teoretisk og praksisbaseret viden og kunnen til praktiske handlinger og dermed skabe transfer mellem den teoretiske viden og den kliniske praksis. I denne omsættelse er det vigtigt at undersøge, hvad den pågældende teori siger noget om, og hvad siger den ikke noget om (11).

I problemløsning og handling skal man identificere anvendt teori og metode for at skabe transfer til andre situationer. Træning i problemløsning kræver refleksion over problemets kompleksitet. Når man selv identificerer principperne i løsning, skaber det større transfer end hvis man får dem foræret. Det vil også gøre kursisten mere tilbøjelig til at erstatte det med et bedre princip.

Egne erfaringer skal derfor konfronteres med andres og med systematisk læring. Transfer styrkes ved at træne i at anvende det lærte (Ibid).

Evne til gennem refleksion at teoretisere over praksis indgår i udviklingen af professionel adfærd og identitet og gør det muligt at udlede mere generel viden fra en specifik situation og dermed skabe transfer til andre situationer - generaliseringer af erfaringer. Teoretisering over erfaring bidrager til at frigøre vores handlinger fra, hvordan vi tror/ønsker verden er, og bidrager til, at vi kan udvikle nye og andre perspektiver på de situationer, hvorfra vi har vores erfaringer (Ibid.).

Ved at sætte ord på refleksion bliver viden til en mere bevidst viden, som man i højere grad kan anvende i andre sammenhænge. Det er vigtigt, at konteksten også bliver genstand for refleksion – i denne kontekst er denne viden gyldig. Hvis viden i handling ikke bliver genstand for en afprøvnings/gyldighedstest, kan man risikere at lære noget forkert – begå en fejlslutning (Ibid.).

En forudsætning for at skabe mulighed for refleksion, læring og transfer er at kursist og klinisk vejleder har minimum én vejledningsdag pr. måned under klinisk uddannelse i hoveduddannelsesstedet. På vejledningsdage varetager kursist og klinisk vejleder sammen sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling til én patient. I forbindelse med vejledningsdagene skal der skabes mulighed for uforstyrret refleksion med udgangspunkt i patientens situation relateret til læringsmålene.

For at skabe kontinuitet og progression i kursistens uddannelsesforløb skal hoveduddannelsesstedet planlægge, at kursist og klinisk vejleder har sammenfald af vagter mindst to gange om måneden med mulighed for yderligere refleksion.

6. Indhold og læringsmål

6.1 Introduktionsdel

Sygeplejersken skal have grundlæggende kompetencer indenfor intensiv sygepleje og behandling for at kunne starte på den intensive specialuddannelse, og introduktionsdelen gennemføres derfor under ansættelse på et godkendt intensivt afsnit. Sygeplejersken skal opfylde læringsmålene. Fokus er på sygeplejerskens udvikling af viden, færdigheder og kompetencer om intensiv sygepleje og behandling, herunder en grundlæggende forståelse af den intensive patients situation og problemer samt en opdateret viden om anatomi, fysiologi, sygdomslære, farmakologi, forebyggelse af infektioner og hygiejne.

En forudsætning for at skabe mulighed for refleksion, læring og transfer er, at sygeplejerske og klinisk vejleder har minimum én vejledningsdag pr. måned.

For at vurdere om sygeplejersken kan opfylde læringsmålene for introduktionsdelen, gennemfører sygeplejerske og klinisk vejleder/uddannelsesansvarlig minimum 6 skriftlige formative evalueringer indenfor læringsmålene med udgangspunkt i Bjørks model for praktisk færdighedsudøvelse og SOLO-taksonomien fordelt på følgende nøgleområder:

- Grundlæggende sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling til den stabile intensive patient
- Udføre pleje og behandling ud fra gældende hygiejniske retningslinjer og instrukser med henblik på forebyggelse/opsporing af infektioner
- Dispenserer og administrerer medicin ud fra gældende retningslinjer og instrukser og observerer virkning og bivirkning af administreret medicin
- Forebygger udvikling af hyppigst forekommende komplikationer hos den intensive patient
- Evne til at modtage supervision og vejledning

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
INTRODUKTIONSDEL	Anvender viden om grundlæggende sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling i forhold til den intensive patient	Tilrettelægger pleje og omsorg med udgangspunkt i patientens situation og aktuelle behov ud fra gældende retningslinjer og instrukser Forebygger udvikling af hyppigst forekommende komplikationer hos den intensive patient	Med vis sikkerhed observerer, planlægger, vurderer, prioriterer, udfører grundlæggende sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling til den stabile intensive patient.
	Anvender viden om afsnittets retningslinjer, instrukser og scoringsredskaber	Anvender scoringsredskaber til vurdering af smerter, bevidsthed, delirium, abstinenser hos den intensive patient	Med en vis sikkerhed anvender scoringsredskaber i pleje og behandling af den intensive patient
	Anvender viden om observation og monitorering af den intensive patient	Identificerer ændringer af de observerede kliniske tegn fra patienten og de aflæste værdier fra monitorering og behandlingsudstyr	Med en vis sikkerhed anvender det hyppigst forekommende apparatur i pleje og behandling af den intensive patient og reagerer på ændringer af de observerede kliniske tegn fra patienten og de aflæste værdier fra monitorerings- og behandlingsapparatur
	Anvender viden om monitorerings- og behandlingsudstyr	Identificerer og reagerer på fejlmåling og apparaturfejl	
	Anvender viden om kliniske tegn og interventioner i forhold til respirations- og kredsløbsinsufficiens	Observerer, identificerer, udfører og evaluerer/vurderer pleje og uddelegeret behandling til den intensive patient med respirationsinsufficiens/kredsløbsinsufficiens i kendte situationer	Med en vis sikkerhed udfører sygepleje og uddelegeret behandling til den respirationsinsufficiente patient i kendte situationer. Med en vis sikkerhed udfører sygepleje og uddelegeret behandling til den kredsløbsinsufficiente patient i kendte situationer
	Anvender viden om pårørendes betydning for den intensive patient	Udviser opmærksomhed for pårørendes behov	Med en vis sikkerhed inddrager pårørende
	Anvender viden om forebyggelse af infektioner og hygiejniske forholdsregler på intensiv afdeling	Udfører pleje og behandling ud fra gældende hygiejniske retningslinjer med henblik på forebyggelse/opsporing af infektioner	Selvstændigt anvender gældende hygiejniske retningslinjer i udførelsen af sygepleje og uddelegeret behandling

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
INTRODUKTIONSDEL	Anvender viden om farmakologi og medicinadministration til den intensive patient	Dispenserer og administrerer medicin ud fra gældende retningslinjer og vejledninger og observerer virkning og bivirkninger af administreret medicin	Selvstændigt søger viden om og udfører korrekt medicinadministration og blodkomponentterapi
	Anvender viden om transfusion og blodkomponentterapi	Udfører transfusion og blodkomponentterapi efter gældende retningslinjer	
	Anvender viden om dokumentation i sygeplejen	Indsamler, dokumenterer og anvender relevante data i forhold til pleje og behandling af den intensive patient	Medvirker med en vis sikkerhed til at skabe kontinuitet, sikkerhed og helhed i patientens forløb
	Anvender viden om specialuddannelsen, læreprocesser og metoder til egen læring	Forholder sig aktivt til indhold og mål i specialuddannelsen og arbejder under vejledning reflekterende med henblik på at vurdere egne kompetencer og identificere nye læringsmål Opsøger vejledning og supervision	Med en vis sikkerhed udviser evne til at arbejde selvreflekterende med henblik på at vurdere egne kompetencer og udvikling i uddannelsesforløb Med en vis sikkerhed reflekterer over kliniske hændelser, problemstillinger og egen handling og deltagelse

6.2 1. kliniske uddannelsesdel

I 1. kliniske uddannelsesdel er fokus på den intensive patient og dennes pårørende. Uddannelsesdelen har en varighed på 9 måneder og veksler mellem teorimoduler, vejledning i klinisk praksis, teori i klinisk praksis samt minimum 2 ugers klinisk uddannelse i et opvågningsafsnit.

For at vurdere om kursisten kan opfylde læringsmålene, gennemfører kursist og klinisk vejleder/uddannelsesansvarlig minimum 6 skriftlige formative evalueringer med udgangspunkt i Bjørks model for praktisk færdighedsudøvelse og SOLO-taksonomi indenfor læringsmålene.

Følgende nøgleområder skal indgå:

- Pleje og behandling af den respirationsinsufficiente patient
- Pleje af den cirkulationsinsufficiente/septiske patient
- Pleje og omsorg for patient og pårørende, når aktiv behandling indstilles
- Postoperativ pleje og behandling
- Komfort, lindring, forebyggelse af komplikationer til intensiv pleje og behandling
- Pårørende i intensiv afdeling

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
1. UDDANNELSESDEL	Anvender sin viden til selvstændigt at yde omsorg for, observerer, plejer og deltager i behandlingen af en intensiv patient med stigende kompleksitet i patientforløbene. Anvender sin viden om fysiologi, sygdomslære, farmakologi og potentielle komplikationer i plejen og behandlingen til den intensive patient	Observerer, prioriterer, udfører og vurderer sygepleje og uddelegeret behandling til den intensive patient	Selvstændigt observerer, planlægger, vurderer, prioriterer, udfører sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling til kompliceret intensiv patient i kendte situationer
	Anvender sin viden om teknik, apparatur og patientsikkerhed til den intensive patient i kendte situationer	Har tekniske færdigheder og anvender intensivafdelingens tekniske apparatur som en integreret del af patientens behandling, pleje og observation, specielt respiratorisk og cirkulatorisk monitorering	Med en vis sikkerhed håndterer teknik og apparatur i kendte situationer
	Anvender relevant sygeplejefaglig teori, evidens og metode	Argumenterer og dokumenterer fagligt og evidensbaseret for sin sygepleje samt reflekterer over egen praksis	Med en vis sikkerhed træffer beslutninger på grundlag af teori, evidens og metode tilpasset patienten og situationen
	Anvender viden om sammenhænge mellem den intensive patients udfordringer, både fysiske, psykiske, sociale og eksistentielle i det højteknologiske miljø	Samarbejder og kommunikerer med patienten på baggrund af patientens særlige situation Identificerer og forholder sig aktivt til den intensive patients fysiske, psykiske, sociale og eksistentielle behov samt understøtte patientens evne til at mestre situationen	Med en vis sikkerhed reflekterer over integritet, værdighed og magtanvendelse i udøvelsen af sygepleje/omsorg til den intensive patient og pårørende Med en vis sikkerhed skaber komfort og lindring for den intensive patient
	Anvender relevante sygeplejefaglige teorier og evidens om pårørendeinddragelse	Samarbejder og kommunikerer med og yder omsorg for pårørende	Med en vis sikkerhed inddrager pårørende som en ressource omkring patientens situation Med en vis sikkerhed reflekterer og argumenterer for pårørendes betydning for den kritisk syge patient
	Anvender viden om livets afslutning	Yder sygepleje og omsorg for det døende menneske og dennes pårørende	Med en vis sikkerhed reflekterer og argumenterer over sygepleje og behandling relateret til livets afslutning
	Anvender viden om etiske problemstillinger og jura relateret til den intensive patient		Med en vis sikkerhed reflekterer over og udvikler professionel adfærd, etik, normer og værdier og dets indflydelse på sygepleje og omsorg til den intensive patient

6.2.1 Teorimoduler

Målet for teorimodulerne er, at kursisten skal kunne anvende relevante teorier og metoder til vurdering af og refleksion over den kritisk syge patient.

Kursisten skal have omfattende viden om sygdomslære, farmakologi, teknik og apparatur fra det medicinske faglige område.

Kursistens viden om og erfaring fra praksis er afsættet for arbejdet i teorimodulerne. Det betyder, at kursisten kontinuerligt inddrager aspekter fra praksis i analyse, diskussion og vurdering af ny viden. Viden skal her forstås bredt som forskningsbaseret viden såvel som andre former fx erfaringsbaseret viden og faglig dømmekraft.

Gennem analyse, diskussion og vurdering opnår kursisten nye perspektiver for de kliniske problemstillinger og udleder nye handlemuligheder for sygeplejen.

Kursisten tilegner sig yderligere viden, færdigheder og kompetencer inden for funktionsområdet.

1. kliniske uddannelsesdel indeholder ca. 210 timer på teorimodulerne. Se bilag 4.

Teorimodulerne tilrettelægges, så det er pædagogisk hensigtsmæssigt med hensyntagen til klinisk praksis og afsluttes med en teoretisk prøve.

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
TEORIMODULER	Anvender viden om aktuell forskning inden for udvalgte områder af klinisk intensiv sygepleje	Anvender teorier og metoder til at forholde sig kritisk og konstruktivt til både etablerede og nye perspektiver og teknologier inden for intensiv terapi	Kombinerer og reflekterer med en vis sikkerhed over viden om fysiologiske og patofysiologiske tilstande i forbindelse med pleje og behandling af kritisk syge patienter
	Anvender viden om og reflekterer over fysiologiske og patofysiologiske tilstande i forbindelse med pleje og behandling af kritisk syge patienter	Observerer, analyserer, vurderer og formidler sygdomslære relateret til kritisk syge patienter og deres pårørende	
	Anvender viden om og reflekterer over valget af interventioner til forebyggelse og behandling af kritisk syge patienter i stabile og komplekse situationer		
	Anvender viden og reflekterer over behov samt udvælger intensiv sygepleje til kritisk syge patienter	Begrunder og analyserer sygeplejefaglige interventioner i stabile, akutte og komplekse pleje- og behandlingsforløb	Forklarer med en vis sikkerhed hvordan pleje- og behandlingsforløb organiseres, vurderes og justeres i stabile, akutte og komplekse situationer
	Reflekterer over egen professionsudøvelse		

6.2.2 Ekstern klinisk periode i opvågningsafsnit

Klinisk uddannelse afvikles i 1. uddannelsesdel og har en varighed af minimum 2 uger. Læringsmål for ekstern klinisk uddannelse i opvågningsafsnit er gældende for de første 2 uger. Ved planlagt ophold i opvågningsafsnit på mere end 2 uger anvendes læringsmål fra ”Ekstern klinisk uddannelse på valgfrit uddannelsessted” inklusiv formidlingsøvelse.

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
KLINISK PERIODE I OPVÅGNINGSASFNSNIT	Anvender viden til at yde omsorg for, observere, pleje og deltage i behandlingen af den postoperative patient	Forudser og forebygger hyppigst forekommende komplikationer hos den postoperative patient	Med en vis sikkerhed observerer, planlægger, vurderer, prioriterer, udfører sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling til postoperative patienter
	Anvender viden om postoperative komplikationer samt smertebehandling Redegør for instrukser og vejledninger om det postoperative forløb	Smertevurderer og varetager uddelegeret smertebehandling	Med en vis sikkerhed identificerer og varetager uddelegeret smertebehandling til udvalgte postoperative patienter
	Anvender viden om et helhedsorienteret syn på den postoperative patients indlæggelsesforløb	Dokumenterer den postoperative patients forløb og samarbejder med stamafsnittene	

6.3 2. kliniske uddannelsesdel

I 2. kliniske uddannelsesdel er der fokus på klinisk intensiv sygepleje i komplekse forløb, tidlig opsporing af kritisk sygdom, udvikling, undervisning og vejledning, tværprofessionel og tværsektoriel koordinering og samarbejde.

Uddannelsesdelen har en varighed på 9 måneder og veksler mellem klinisk praksis, teori i klinisk praksis samt ekstern klinisk uddannelse, herunder klinisk periode i opvågningsafsnit, klinisk periode på valgfrit uddannelsessted og klinisk periode på andet intensivt afsnit.

I den valgfrie ekstern kliniske periode udarbejder kursisten en obligatorisk formidlingsøvelse.

For at vurdere om kursisten kan opfylde læringsmålene, gennemfører kursist og klinisk vejleder/uddannelsesansvarlig minimum 6 skriftlige formative evalueringer med udgangspunkt i Bjørks model for praktisk færdighedsudøvelse og SOLO-taksonomi indenfor læringsmålene. Følgende nøgleområder skal indgå:

- Pleje og behandling af patienter i akutte situationer med komplekse problemstillinger, herunder flere organsvigt
- Koordinere pleje og behandling af patient i et rehabiliteringsforløb i et aktivt samarbejde med patient og pårørende samt tværfaglige samarbejdspartnere
- Ethiske problemstillinger relateret til pleje og behandling af den intensive patient
- Tidlig opsporing af kritisk sygdom
- Vejledning og undervisning af afdelingens personale
- Vurdering og udvikling af intensiv sygepleje

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
2. UDDANNELSESDDEL	Anvender sin viden til selvstændigt at yde omsorg for, observere, pleje og deltage i behandlingen af komplekse og kritisk syge intensive patienter	Observerer, prioriterer, planlægger/tilrettelægger, udfører, vurderer og evaluerer sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling til intensive patienter i akutte situationer samt med komplekse problemstillinger herunder flere organsvigt	Selvstændigt udøver sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling til intensive patienter med komplekse problemstillinger og akutte situationer Med en vis sikkerhed leder teamets indsats i kritiske situationer hos en intensiv patient Selvstændigt anvender avanceret apparatur
	Anvender viden om sygeplejefaglig teori, metode og evidens	Integrerer sygeplejefaglig teori, metode og evidens i sygeplejen til den intensive patient	Med en vis sikkerhed inddrager teorier, evidens og metoder og forholder sig kritisk og konstruktivt til både etablerede og nye perspektiver, tilgange og teknologier indenfor den intensive sygepleje
	Anvender viden om forskellen på kurativ og palliativ behandling relateret til den intensive patient Anvender viden om tilstande som kan føre til hjernedød og mulig organdonation	Har en empatisk, respektfuld og anerkendende tilgang til patient og pårørende med udgangspunkt i deres ressourcer.	Selvstændigt etablerer et samarbejde med patient og pårørende ud fra en empatisk, respektfuld og anerkendende tilgang
	Anvender viden om rehabilitering ved kritisk sygdom under indlæggelse og efter udskrivelse til eget hjem	Indgår aktivt og koordinerende i et tværprofessionelt samarbejde om patientens rehabilitering Indgår aktivt i et samarbejde med patient og pårørende om rehabilitering	Selvstændigt planlægger og udfører sygepleje og omsorg med udgangspunkt i patientens konkrete situation med et prospektivt og rehabiliterende sigte
	Anvender viden om juridiske og etiske problemstillinger relateret til udøvelse af intensiv sygepleje Anvender viden om stigmatisering og marginalisering	Inddrager juridiske aspekter og forholder sig aktivt til etiske problemstillinger i udførelsen af sygepleje, omsorg og uddelegeret behandling til den intensive patient. Tager ansvar for mennesket med sygdom	Selvstændigt integrerer refleksion om integritet, værdighed og magt-anvendelse i udøvelsen af sygepleje/omsorg til den intensive patient og pårørende

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
2. UDDANNELSESDDEL	UDVIKLING, UNDERVISNING OG VEJLEDNING		
	Anvender viden om udvikling af den intensive sygepleje	Deltager aktivt i vurdering og udvikling af den intensive sygepleje	Med en vis sikkerhed deltager i udvikling af pleje- og behandlingsforløb
	Anvender viden om formidling	Vejleder og underviser afdelingens personale	Selvstændig medvirker til at skabe et godt læringsmiljø på den intensive afdeling
	Anvender viden om aktuel international forskning inden for udvalgte områder til udvikling af den kliniske intensive sygepleje	Mestrer udvalgte videnskabelige metoder og redskaber til udvikling af klinisk intensiv sygepleje	Selvstændigt søger, formidler, argumenterer og anvender ny viden indenfor den intensive sygepleje
		Argumenterer og formidler faglige problemstillinger og løsningsmodeller, der fremmer kvaliteten af sygeplejen	Selvstændigt identificerer egne læringsbehov og tager ansvar for egen faglig udvikling inden for intensiv sygepleje
	TVÆRPROFESSIONEL OG TVÆRSEKTORIEL KOORDINERING OG SAMARBEJDE		
	Anvender viden om det tværfaglige samarbejdes betydning for plejen og behandlingen af den intensive patient	Samarbejder mono- og tværprofessionelt	Selvstændigt initierer og samarbejder tværprofessionelt og tværsektorielt med henblik på det gode patientforløb
Anvender viden om tværfaglige samarbejdspartneres professionelle kompetencer			
Anvender viden om patientforløb	Med udgangspunkt i patientens perspektiv medvirker til et sammenhængende, effektivt og sikkert patientforløb på tværs af sektorer		

6.3.1 Ekstern klinisk uddannelse i andet intensivt afsnit

Klinisk uddannelse afvikles i 2. uddannelsesdel og har en varighed af 6 uger.

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
KLINISK PERIODE I ANDET INTENSIV AFSNIT	Anvender viden indenfor omsorg, observation, sygepleje og uddelegeret behandling af en intensiv patient med problemstillinger indenfor afsnittets speciale	Observerer, prioriterer, udfører og vurderer sygepleje og uddelegeret behandling til den stabile intensive patient i afsnittet	Med en vis sikkerhed observerer, planlægger, vurderer, udfører sygepleje og omsorg og uddelegeret behandling til afsnittets patienter
	Anvender viden om flere specialer indenfor den intensive sygepleje	Reflekterer over og argumenterer for den planlagte og udførte sygepleje	Med en vis sikkerhed evner at indgå i andet intensivt afsnits kultur, samarbejdsstrukturer og arbejdsmetoder.
		Opsøger læringssituationer og udarbejder læringsmål	Selvstændigt udarbejder læringsmål for ekstern klinisk uddannelse i andet intensivt afsnit
		Beskriver, formidler samt argumenterer for udvalgte områder af den intensive sygepleje i forhold til praktikafsnittets patientgrupper	Selvstændigt vurderer og reflekterer over sygeplejen i praktikafsnit og hoveduddannelsesafsnit

6.3.2 Ekstern klinisk uddannelse på valgfrit uddannelsessted

Perioden på 4 uger skal give kursisten mulighed for at arbejde med selvvalgt problemområde/-stilling, som er relateret til funktionen som intensivsygeplejerske. Perioden kan også involvere samarbejdspartnere udenfor det intensive afsnit; fx tværsektorielt samarbejde, tidlig opsporing af kritisk sygdom, opfølgning efter kritisk sygdom, udvikling og transition mellem afdelinger. Perioden kan finde sted på eksempelvis opvågningsafsnit, andet intensivt afsnit, stamafdeling eller med samarbejdspartnere i primærsektoren. Uddannelsesstedet skal være godkendt til uddannelse og kunne tilbyde vejledning svarende til uddannelsesstedets særlige fokusområder.

Hoveduddannelsesstedet godkender eksternt uddannelsessted.

Kursisten udarbejder læringsmål og arbejdsmetode(r) for perioden. Indeholdt er en obligatorisk mundtlig formidlingsøvelse, som præsenteres på det valgfrie sted og hoveduddannelsesstedet.

Læringsmål og formidlingsøvelsens problemområde skal godkendes af den uddannelsesansvarlige sygeplejerske i hoveduddannelsesstedet og aftales med det valgfrie sted på forhånd.

Formålet med den mundtlige formidlingsøvelse er, at kursisten opnår kompetencer i at indhente, prioritere og formidle et fagligt indhold til kolleger og uddannelsessøgende.

Formidlingsøvelsen skal bidrage til en dybere forståelse af en klinisk problemstilling i relation til et af kursistens valgte læringsmål samt naturligt indeholde en perspektivering.

Den mundtlige præsentation af formidlingsøvelsen har en varighed på 30 minutter inklusiv spørgsmål og diskussion.

Ekstern klinisk uddannelse på valgfrit uddannelsessted

Klinisk uddannelse afvikles i 2. uddannelsesdel og har en varighed af 4 uger.

	VIDEN	FÆRDIGHEDER	KOMPETENCER
VALGFRI PERIODE	Anvender viden om et helhedsorienteret syn på patientens forløb og rehabilitering	Opstiller læringsmål relateret til rehabilitering, tidlig opsporing af kritisk sygdom og patientforløb for perioden og planlægger eget læringsforløb	Selvstændigt planlægger og evaluerer eget læringsudbyttet af perioden
	Anvender viden om patientforløb og patientsikkerhed i forhold til uddannelsesstedets patientgruppe	Bearbejder en problemstilling/-område i relation til et af kursistens valgte læringsmål	Selvstændigt formidler en faglig problemstilling/-område
	Anvender viden om tidlig opsporing af kritisk sygdom	Identificerer tidlige tegn på kritisk sygdom og kan intervenere på patientens tilstand Medvirker til at forebygge kritisk sygdom	Med en vis sikkerhed opsporer og forebygger kritisk sygdom.

7. Eksterne prøver, opgave og bedømmelser i uddannelsen

7.1 Teoretisk prøve

I henhold til bekendtgørelsen § 13 afsluttes teorimodulerne med skriftlig teoretisk prøve inden udgangen af uddannelsens 1. del.

Den teoretiske prøve består af to delprøver: En multiple-choice-test og en sygeplejecase, og udarbejdes af Pensum- og teoriprøveudvalget, som består af medlemmer fra de fem regioner. Der udstedes bevis for bestået teoriprøve.

Formål for Multiple-Choice

Afdækker kursistens viden om sygdomslære og kendskab til det medicinske faglige område, der er nødvendig for at kunne observere og forstå ændringer i den kliniske tilstand hos kritisk syge patienter.

Rammer for afvikling

Prøven er en individuel skriftlig prøve uden brug af hjælpemidler

Prøven besvares i form af multiple-choice

Prøvens varighed er en time

Formål for sygeplejecase

- Afdækker kursistens kompetencer til at analysere og vurdere udvalgte problemstillinger med relevant teori i forhold til den kritisk syge patient og dennes pårørende
- Afdækker kursistens kompetencer til at inddrage evidensbaseret sygepleje og omsorg
- Afdækker kursistens kompetencer til at formidle sygepleje og omsorg

Rammer for afvikling

Sygeplejecasen er en individuel skriftlig prøve, der udarbejdes selvstændigt.

Prøven afvikles som en del af sygeplejemodulet.

Kursisten udvælger en case, som indeholder sygeplejefaglige problemstillinger indenfor sygeplejerskens ansvars- og funktionsområde. Se bilag 5.

Bedømmelse

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse, idet multiple-choice-testen vægtes med 50 %, og sygeplejecasen vægtes med 50 %. Den samlede bedømmelse af delprøverne skal foreligge senest 14 dage efter besvarelse af sygeplejecasen.

Bedømmelsen sker efter den til enhver tid gældende bekendtgørelse om karakterskala og anden

bedømmelse ved uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (karakterbekendtgørelsen).

Omprøve og sygeeksamen

Kursisten kan indstilles til teoriprøven tre gange.

Såfremt kursisten ikke består multiple-choice, men har bestået sygeplejecasen, er det kun multiple-choice, som kursisten skal til oprøve i.

Såfremt kursisten ikke består sygeplejecasen, men har bestået multiple-choice, er det kun sygeplejecasen, som kursisten skal til oprøve i.

Teoriprøven skal være bestået senest 3 måneder efter afvikling af første prøvoforsøg.

Ved eventuelt oprøve/sygeprøve koordinerer uddannelseskonsulenterne, at kursisten tilbydes en ny prøve hurtigst muligt.

Består kursisten ikke anden oprøve, må uddannelsen afbrydes. Såfremt der er sygdom i forbindelse med teoriprøven, skal der foreligge en friattest, som skal fremsendes til uddannelseskonsulenten inden for 14 dage.

Opfølgning efter aflevering af sygeplejecasen

Kursisten forpligter sig til at holde et kort oplæg i hoveduddannelsesstedet med afsæt i besvarelsen. Dette oplæg skal ikke vurderes.

Forlænget tid til teoretisk prøve og anvendelse af ordbøger

Der kan ifølge den til enhver tid gældende bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser, søges om forlænget tid til teoretisk prøve for sygeplejersker, som har andet modersmål end dansk, eller som har dokumenteret læse- eller skrivevanskeligheder (primært dysleksi).

Specialuddannelsen følger fortolkningen af bekendtgørelsen, som den praktiseres på grunduddannelsen. Prøvetiden forlænges med 15 minutter per time.

For sygeplejersker med andet modersmål end dansk gives forlængelsen uden yderligere dokumentationskrav, hvis sygeplejersken har gennemført sin grunduddannelse i andet land.

For sygeplejersker, der har gennemført grunduddannelsen i Danmark, kan der gives forlængelse, såfremt det kan dokumenteres, at der under grunduddannelsen har været givet særlige prøvevilkår. Der gives ikke forlængelse for sygeplejersker med svensk eller norsk hovedsprog, da prøver kan aflægges på disse sprog.

Ansøgningen om forlænget tid til teoretisk prøve (multiple-choice) fremsendes til uddannelseskonsulenten i den region, hvor kursisten skal til teoriprøve, senest 14 dage før prøven.

7.2 Afsluttende skriftlig opgave

I henhold til bekendtgørelsen § 14 udarbejdes den afsluttende skriftlige prøve ved uddannelsens afslutning og under forudsætning af bestået teoriprøve og godkendt klinisk uddannelse. Opgaven kan tidligst indleveres til bedømmelse 3 måneder og senest 6 uger før uddannelsens afslutning. Der gives arbejdsfri til udarbejdelse af opgaven, svarende til ansættelsesbrøk. For fuldtidsansatte er det 37 timer. Placeringen af timerne aftales med arbejdsstedet. Se gældende Opgavekriterier og redaktionelle krav for afsluttende opgave.

Bedømmelse

Opgaven bedømmes af en ekstern censor efter gældende bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (karakterbekendtgørelsen).

8. Bedømmelse af kliniske uddannelsesdele og -perioder

Læringsmålene for hver klinisk uddannelsesdel skal vurderes som opfyldt af den kliniske uddannelsesvarlige sygeplejerske i samarbejde med klinisk vejleder før kursisten kan påbegynde næste uddannelsesdel.

Læringsmålene evalueres ud fra SOLO-taksonomien og Bjørks model for praktisk færdighedsudøvelse (4,5,14) med udgangspunkt i evalueringsredskab. Se bilag 6.

Der skal foreligge en skriftlig summativ evaluering efter henholdsvis introduktionsdelen, 1. klinisk uddannelsesdel, 2. klinisk uddannelsesdel, ekstern klinisk periode i opvågningsafsnit, ekstern klinisk uddannelse på valgfrit uddannelsessted og ekstern klinisk uddannelse i andet intensivt afsnit. Se bilag 7

8.1 Oversigt over samtaler, evalueringer, formidlingsøvelse og prøver i uddannelsen

Sanktionsgivende evaluering	Samtaler, summative evalueringer, formidlingsøvelse og prøver	Dato	Deltagere
	Forventningssamtale		
	Samtale efter 3. måneders introduktion		
X	Summativ evaluering ved afslutning af introduktionsdel		
	Samtale midtvejs 1. kliniske uddannelsesdel		
X	Teoriprøve		
X	Summativ evaluering ved afslutning af 2 ugers ekstern klinisk uddannelse i opvågningsafsnit		
X	Summativ evaluering ved afslutning af 1. kliniske uddannelsesdel		
X	Summativ evaluering ved afslutning af 6 ugers ekstern klinisk uddannelse i andet intensivt afsnit		
X	Summativ evaluering ved valgfri ekstern uddannelse i godkendt uddannelsesafdeling og formidlingsøvelse		
	Samtale midtvejs i 2. kliniske uddannelsesdel		
X	Afsluttende skriftlige opgave		
X	Summativ evaluering ved afslutning af 2. kliniske uddannelsesdel		

For attestationskema over afholdte samtaler og skema til summative evalueringer af kliniske uddannelsesdele. Se bilag 7

9. Bevis & titel

Efter gennemført uddannelse gives betegnelsen: Intensivsygeplejerske.

Den engelske titel er *Critical Care Nurse*.

Regionerne udsteder af Sundhedsstyrelsen et godkendt uddannelsesbevis for uddannelsens gennemførelse. Se bilag 8.

Der skal foreligge dokumentation for:

- Opfyldelse af læringsmålene for introduktionsdel
- Bevis for bestået teoriprøve
- Opfyldelse af læringsmålene i hoveduddannelsesstedet på 1. og 2. uddannelsesdel
- Opfyldelse af læringsmålene for ekstern klinisk periode i opvågningsafsnit, ekstern klinisk uddannelse på valgfrit uddannelsessted og ekstern klinisk uddannelse i andet intensivt afsnit
- Bevis for bestået afsluttende skriftlig opgave.

Regionerne ajourfører på vegne af Specialuddannelsesrådet et register over de sygeplejersker, der har gennemført specialuddannelsen i intensiv sygepleje.

Dette indbringes til Styrelsen for Patientsikkerhed en gang årligt.

10. Merit

Merit skal søges, før uddannelsen påbegyndes og Specialuddannelsesrådet skal modtage ansøgningen inden udløbet af den 4. måned i introduktionsdelen. Det der søges merit for, må ikke være over fem år gammelt før start på introduktionsdelen.

Der kan ikke ses bort fra eller ændres på adgangsbetingelserne som beskrevet i bekendtgørelsen om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje.

Specialuddannelsesrådet kan efter en individuel vurdering give merit på baggrund af dokumenteret gennemført teoriundervisning samt for kliniske kompetencer fra anden uddannelsesstilling eller ansættelser.

Merit giver en tilsvarende afkortning af den samlede uddannelse.

a) Merit for teoriundervisning

Der kan opnås merit på baggrund af dokumenteret anden relevant undervisning. Denne undervisning skal som minimum i indhold og længde svare til teorimodulerne. Efterfølgende skal teoriprøven bestås.

b) Merit for klinisk uddannelse

Der kan opnås merit på baggrund af tidligere kliniske erhvervede kompetencer fra anden uddannelsesstilling eller ansættelser.

Hvis Specialuddannelsesrådet vurderer, at den/de tidligere ansættelser svarer til det uddannelsesmæssige indhold af det ordinære forløb, kan der gives hel eller delvis afkorting af den kliniske uddannelse.

Skema til meritansøgning. Se bilag 9.

Afgørelsen kan ankes skriftligt til Sundhedsstyrelsen senest 2 uger efter klageren har modtaget afgørelsen.

11. Anerkendelse for udenlandske intensivsygeplejersker

Forudsætning for anerkendelse:

- Dansk autorisation som sygeplejerske
- Ækvivalerende udenlandsk intensiv sygeplejeuddannelse

Efter individuel vurdering i Specialuddannelsesrådet sidestilles og attesteres den kvalifikation sygeplejersken allerede besidder jf. Sundhedsstyrelsens Meddelelse Nr. 2 af 11. maj 2000.

Der gives skriftlig dokumentation - en anerkendelse, men ikke et dansk bevis. Se bilag 10.

12. Uddannelsens ansvarsområde

12.1 Krav til kliniske uddannelsesafsnit

Godkendt hoveduddannelsesafsnit:

For at opnå godkendelse som hoveduddannelsesafsnit skal følgende kriterier være opfyldt:

- Patientkompleksitet
- Sygeplejekompetencer og -bemanding
- Uddannelsesforløb

For yderligere beskrivelse. Se bilag 3.

Godkendt opvågningsafsnit:

- Afsnittet bør repræsentere mindst to kirurgiske specialer
- Kompleksitet i postoperative patientforløb
- Klinisk vejleder som forpligter sig på at supervisere og vejlede kursisten i en målrettet udvekslingsperiode samt medvirke til en afsluttende evaluering.

Godkendt andet intensivt afsnit:

- Godkendt som hoveduddannelsessted. Se bilag 3
- Klinisk vejleder/uddannelsesansvarlig som forpligter sig på at supervisere og vejlede kursisten i en målrettet udvekslingsperiode samt medvirke til en afsluttende evaluering.

Betinget godkendt med beskrevet plan for compensation for manglende opfyldelse af godkendelseskrav.

Godkendt valgfrit afsnit:

- Afsnittet skal have erfaring med uddannelse af sundhedsfagligt personale
- Klinisk vejleder/uddannelsesansvarlig som forpligter sig på at supervisere og vejlede kursisten i en målrettet udvekslingsperiode samt medvirke til en afsluttende evaluering.

12.2 Kvalifikationskrav til undervisere ved teoriuddannelsen

Undervisningen varetages af undervisere med specialeviden i området. Underviserne skal endvidere opfylde nedenstående krav:

- Undervisningserfaring og pædagogisk indsigt
- Indsigt i det teoretiske niveau, læringsmål og pensumbeskrivelsen
- Kan koble den teoretiske undervisning til den kliniske uddannelse.

12.3 Kvalifikationskrav til uddannelseskonsulent ved teoristedet

- Specialuddannelse i intensiv sygepleje
- Minimum 2 års klinisk erfaring som intensivsygeplejerske
- Relevant master- eller kandidatgrad

12.4 Kvalifikationskrav til uddannelsesansvarlig sygeplejerske

Den uddannelsesansvarlige sygeplejerske har det overordnede ansvar for planlægning/koordinering og gennemførelse af den kliniske del af intensivuddannelsen i overensstemmelse med bekendtgørelse og uddannelsesordning.

- Ansættelse i et godkendt intensivt afsnit
- Specialuddannelse i intensiv sygepleje
- Minimum 2 års klinisk erfaring som intensivsygeplejerske
- Relevant master- eller kandidatgrad

12.5 Kvalifikationskrav til klinisk vejleder

- Ansættelse i et godkendt intensivt afsnit
- Specialuddannelse i intensiv sygepleje
- Minimum klinisk vejledermodul svarende til 10 ECTS point.

12.6 Kvalifikationskrav til opgavevejleder

- Ansættelse i et godkendt intensivt afsnit og/eller tilknyttet det intensive speciale
- Specialuddannelse i intensiv sygepleje
- Relevant master- eller kandidatgrad

12.7 Kvalifikationskrav til censor

- Ansættelse i et godkendt intensivt afsnit og/eller tilknyttet det intensive speciale
- Specialuddannelse i intensiv sygepleje
- Erfaring som opgavevejleder på skriftlig afsluttende opgave
- Relevant master- eller kandidatgrad
- Skal være godkendt af Censorformandskabet

13. Specialuddannelsesrådet

Specialuddannelsesrådet er sammensat af højst 17 repræsentanter fra de ansættende myndigheder og personer med viden om intensiv sygepleje.

Specialuddannelsesrådet har det overordnede ansvar i relation til specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje og organiserer uddannelsen.

- Ansvar for at uddannelsen gennemføres i henhold til den godkendte uddannelsesordning.
- Indstilling af den nationale uddannelsesordning til Sundhedsstyrelsens godkendelse.
- Godkendelse af de kliniske uddannelsessteder og udarbejdelse af kriterier for at opnå godkendelse af kliniske hoveduddannelsessted.
- Etablering og koordinering af censorvirksomhed og godkendelse af censorer.
- Løbende vurdering af behovet for sygeplejersker med specialuddannelsen.
- Medvirke til koordinering af det samlede antal uddannelsespladser.
- Behandling af klager over afgørelser truffet af uddannelsesinstitutionerne og de kliniske uddannelsessteder.
- Opstilling af kriterier for adgang til uddannelsen for sygeplejersker, der ønsker merit på grundlag af anden dokumenteret relevant uddannelse.
- Vurdering af udenlandske uddannelser med henblik på anerkendelse til funktion som specialuddannet sygeplejerske inden for intensiv sygepleje.
- Løbende evaluering af uddannelsen.
- Årlig indberetning til Sundhedsstyrelsen om uddannelsen m.m.
Jf. bekendtgørelsen

14. Klageadgang og tilsyn

Kursisten kan klage over:

- Skriftlige summative evalueringer
- Teoriprøven
- Bedømmelsen af den afsluttende skriftlige opgave

Klagen skal indgives skriftligt og begrundet senest 2 uger efter resultatet foreligger.

Senest 5 uger efter klagen er modtaget skal afgørelsen i sagen være færdigbehandlet og meddelt klageren skriftligt.

Klager over afgørelser truffet i Specialuddannelsesrådet kan indbringes til Sundhedsstyrelsen senest 2 uger efter klageren har modtaget afgørelsen. I ferieperioder kan tidsfristen forlænges.

14.1 Klage over skriftlige summative evalueringer

Klage over skriftlige summative evalueringer stiles til Det Regionale Specialuddannelsesudvalg.

14.2 Klage over teoriprøven

Klage vedrørende teoriprøve stiles til Pensum- og teoriprøveudvalget. Klagen kan omhandle manglende opfyldelse af bestemmelserne i bekendtgørelse og uddannelsesordning, prøve-spørgsmål, prøveforløb eller bedømmelse.

Pensum- og teoriprøveudvalget kan i forbindelse med klage over den teoretiske prøve:

- Foretage ombedømmelse
- Tilbyde omprøve
- Afvise klagen

Ved væsentlige fejl og mangler tilbydes ombedømmelse eller omprøve. Tilbuddet gælder alle kursister, der er berørt af selvsamme fejl og mangler. Dette kan ikke resultere i lavere karakter.

Ved fejl og mangler af særlig grov karakter kan Pensum- og teoriprøveudvalget beslutte at annullere allerede afholdt prøve og foretage en omprøve, hvilket kan medføre lavere karakter.

Ombedømmelse og omprøve

Hvis klageren accepterer ombedømmelse eller omprøve, skal det meddeles senest 2 uger efter afgørelsen er truffet. Klageren skal informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i lavere karakter jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser.

Der skal ligeledes udpeges nye bedømmere af Pensum- og teoriprøveudvalget.

Ved ombedømmelse skal bedømmerne have adgang til alle sagens akter.

Alle afgørelser skal være skriftlige og begrundet.

14.3 Klage over bedømmelse af den afsluttende skriftlige opgave

Ved klage over opgavens bedømmelse fremgår klage- og ankemuligheder af gældende Opgavekriterier for afsluttende skriftlig opgave ved Specialuddannelsen i intensiv sygepleje.

15. Referenceliste

1. Sundhedsministeriet. Bekendtgørelse om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje 2017 [Available from: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=188729>].
2. Uddannelsesministeriet. Kvalifikationsrammen for Livslang Læring 2016 [Available from: <https://ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/kvalifikationsrammer>].
3. Keiding TB. Didaktiske perspektiver på og vejledning til udarbejdelse/revision af studieordninger. Center for undervisningsudvikling og digitale medier Aarhus Universitet 2016.
4. Biggs JT, C. Teaching for quality learning at university. 4th edition ed: Buckingham open university press; 2003 2011.
5. Bjørk IT, Kirkevold M. Issues in Nurses' Practical Skill Development in the Clinical Setting. Journal of nursing care quality. 1999;14(1):72-84.
6. Jensen TK. Notat om implementering af den nye karakterbekendtgørelse. 2006.
7. Bjørk IT, Kirkevold M. From simplicity to complexity: developing a model of practical skill performance in nursing. Journal of clinical nursing. 2000;9(4):620-31.
8. Research in Nursing Skills www.rins.dk; [Available from: <http://www.rins.dk/educational-material1.html>].
9. Wahlgren B. Voksnes læreprocesser - kompetenceudvikling i uddannelse og arbejde: Akademisk Forlag; 2010.
10. Færch JB, C. . Pædagogisk refleksionsmodel gavner patienten. . Sygeplejersken 2015:78-82. .
11. Wahlgren B, Aarkrog V, . Transfer - kompetence i en professionel sammenhæng: Aarhus Universitetsforlag; 2012.
12. Poulsen SC. Formativ (og summativ) evaluering og læring. 2015. 15.04.26.
13. Taasen I, Havnes A, Luavås P. Mappedvurdering - av og for læring. 1. udgave ed: Gyldendal akademisk; 2004.
14. Miller T. Bologna processen og vurdering af læring - Taksonomier og didaktisk refleksion. 2011.

16. Bilagsfortegnelse

- Bilag 1+1A Dispensation for introduktionsperioden**
- Bilag 2+2A Oversigt af uddannelsens start samt deltid i uddannelsen**
- Bilag 3 Kriterier for godkendelse af hoveduddannelsessted**
- Bilag 4 Emner og timer på teorimodulerne**
- Bilag 5 Sygeplejecase**
- Bilag 6 Evalueringsredskab**
- Bilag 7 Skema til evaluering af klinisk uddannelsesperiode**
- Bilag 8 Uddannelsesbevis**
- Bilag 9 Skema til meritansøgning**
- Bilag 10 Vurdering af udenlandsk erhvervet specialuddannelse**